

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจเกี่ยวกับการมีการใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศทั่วประเทศ ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2544 โดยที่ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ได้ขอให้สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดทำการศึกษา การสำรวจในครั้งนั้นได้ทำการสำรวจไปพร้อมกับการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ในเดือน มกราคม กุมภาพันธ์ และ มีนาคม พ.ศ. 2544

เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศได้เจริญก้าวหน้าไปในทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การบริการ ไปจนถึงด้านการศึกษา สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับการมีการใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศครั้งที่ 2 ใน พ.ศ. 2546 และครั้งที่ 3 ใน พ.ศ. 2547 โดยใช้ชื่อ **โครงการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน)** สำหรับครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 สำรวจในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2548 โดยการแยกแบบสอบถามออกจากโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร เพื่อเพิ่มรายละเอียดในข้อถามให้มากขึ้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อทราบจำนวนประชากรที่ใช้คอมพิวเตอร์ ใช้อินเทอร์เน็ต และการมีโทรศัพท์มือถือ

2.2 เพื่อทราบรายละเอียดของการใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากร เช่น แหล่งที่ใช้ อายุที่เริ่มใช้ กิจกรรมในการใช้ เวลาในการใช้ เป็นต้น

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสำรวจ

3.1 ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้า ทางด้านการใช้เทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ

3.2 สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นดัชนีชี้วัดถึงความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศ

3.3 ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในส่วนของ การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการกระจายความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง

4. ขอบข่ายและคัมรวม

โครงการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) คัมรวมคือ ครัวเรือนส่วนบุคคล และครัวเรือนพิเศษที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 79,560 ครัวเรือน สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

5. คาบเวลาแห่งการสำรวจ

คาบเวลาการปฏิบัติงานระหว่างวันที่ 1-15 ของเดือน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน พ.ศ. 2548

6. คำจำกัดความ

6.1 คอมพิวเตอร์ (Computer) หมายถึง “เครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติ ทำหน้าที่เหมือนสมองกลใช้สำหรับแก้ปัญหาต่างๆ ที่ง่ายและซับซ้อนโดยวิธีทางคณิตศาสตร์” คอมพิวเตอร์จึงเป็นเครื่องจักรอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ทำงานแทนมนุษย์ ในด้านการคิดคำนวณและสามารถจำข้อมูล ทั้งตัวเลขและตัวอักษรได้ เพื่อเรียกใช้งานในครั้งต่อไป นอกจากนี้ยังสามารถจัดการกับสัญลักษณ์ได้ด้วยความเร็วสูง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนของโปรแกรม คอมพิวเตอร์ยังมีความสามารถในด้านต่างๆ อีกมาก เช่นการเปรียบเทียบทางตรรกศาสตร์ การรับส่งข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลในตัวเครื่องและสามารถประมวลผลจากข้อมูลต่าง ๆ ได้

รูปแบบของคอมพิวเตอร์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันมีหลายรุ่นและหลายบริษัทเป็นผู้ผลิต จึงอาจมีรูปร่างหรือลักษณะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่ที่นิยมใช้จะมี 2 แบบ คือ

คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ

คอมพิวเตอร์แบบกระเป๋าหิ้ว

6.2 อินเทอร์เน็ต (Internet) หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก โดยมีมาตรฐานการรับส่งข้อมูลระหว่างกันเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องสามารถรับส่งข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ได้หลายรูปแบบ เช่น ตัวอักษรภาพกราฟิก และเสียงได้ รวมทั้งสามารถค้นหาข้อมูลจากที่ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ในยุคสังคมข่าวสารข้อมูลดังทุกวันนี้การสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ ถูกพัฒนาขึ้นให้คนเราสื่อสารถึงกันง่ายและสะดวกที่สุด การสื่อสารถึงกันด้วยคำพูดผ่านทางโทรศัพท์ย่อมไม่เพียงพออีกต่อไป เราต้องการมากกว่านั้น เช่น ภาพ เสียง และข้อความ ตัวอักษรรวมทั้งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งอินเทอร์เน็ตสามารถเข้ามาตอบสนองได้ในจุดนี้เมื่อเราเชื่อมต่อเครือข่ายของอินเทอร์เน็ต

6.3 การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ หมายถึง การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC) และแบบกระเป๋าหิ้ว (NOTEBOOK)

6.4 จำนวนเครื่องโทรศัพท์มือถือ หมายถึง จำนวนโทรศัพท์มือถือที่สมาชิกในครัวเรือนมีไว้ครอบครอง และสามารถใช้งานได้ในวันทีสัมภาษณ์ ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเป็นของสมาชิกในครัวเรือน อาจเป็นของที่ขอยืมมา

ผู้อื่นซื้อให้ใช้ ของที่ทำงานนำมาใช้ และเป็นโทรศัพท์มือถือรุ่นใดหรือระบบใดก็ได้ **ไม่รวม** เครื่องโทรศัพท์พีซีที่เครื่องโทรศัพท์มือถือที่เสียใช้งานไม่ได้ เครื่องที่อยู่ระหว่างซ่อม เครื่องเปล่าที่ไม่มีซิมการ์ด หรือเครื่องที่ถูกระงับการใช้โดยไม่สามารถใช้โทรติดต่อได้

6.5 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตกับคอมพิวเตอร์ (แบบตั้งโต๊ะและกระเป๋าทัวร์) ที่มีไว้ครอบครองในครัวเรือนนั้นๆ โดยไม่คำนึงว่าสิทธิการใช้งานอินเทอร์เน็ตได้มาโดยวิธีใด เช่น เสียเงินสมัครเป็นสมาชิกกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต หรือได้รับสิทธิต่อเข้าใช้อินเทอร์เน็ตผ่านระบบของสถาบันการศึกษา หรือที่ทำงาน ฯลฯ

6.6 ผู้มีงานทำ หมายถึง ผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และในระหว่าง 7 วันก่อนสัมภาษณ์ มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

1. ได้ทำงานตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป โดยได้รับค่าจ้าง
2. ไม่ได้ทำงาน หรือทำงานน้อยกว่า 1 ชั่วโมง แต่เป็นผู้ที่ปกติมีงานประจำ ซึ่งเป็นผู้ที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ยังได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ หรือผลกำไรจากงานหรือธุรกิจ ในระหว่างที่ไม่ได้ทำงาน
 - 2.2 ไม่ได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ หรือผลกำไรจากงานหรือธุรกิจ ในระหว่างที่ไม่ได้ทำงาน แต่ยังมีงานหรือธุรกิจที่จะกลับไปทำ
3. ทำงานอย่างน้อย 1 ชั่วโมง โดยไม่ได้รับค่าจ้างในวิสาหกิจหรือไร่ นา เกษตรของหัวหน้าครัวเรือน หรือของสมาชิกในครัวเรือน

6.7 ผู้ว่างงาน หมายถึง ผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และในระหว่าง 7 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

1. ไม่ได้ทำงานหรือไม่มีงานประจำและได้หางานหรือสมัครงาน หรือรอการบรรจุในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์
2. ไม่ได้ทำงานหรือไม่มีงานประจำ และไม่ได้หางานทำในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์ แต่พร้อมที่จะทำงานในระหว่าง 7 วันก่อนวันสัมภาษณ์

6.8 กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในระหว่าง 7 วันก่อนวันสัมภาษณ์ เป็นผู้ไม่เข้าข่ายคำนิยามของผู้มีงานทำ หรือว่างงาน แต่เป็นผู้รอฤดูกาลที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำงาน ถึงแม้มีงานที่เหมาะสมและอยู่ในวิสัยที่สามารถทำได้ ซึ่งโดยปกติจะทำงานที่ไม่ได้รับสิ่งตอบแทนในไร่ นา เกษตร หรือธุรกิจซึ่งทำกิจกรรมตามฤดูกาล โดยมีหัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกคนอื่น ๆ ในครัวเรือนเป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ

6.9 กำลังแรงงานปัจจุบัน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งในสัปดาห์แห่งการสำรวจ มีงานทำหรือว่างงานตามคำนิยามที่ได้ระบุข้างต้น

6.10 ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน หมายถึง บุคคลที่ไม่เข้าข่ายคำนิยามของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ในสัปดาห์แห่งการสำรวจ ซึ่งได้แก่

1. บุคคลซึ่งในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีอายุต่ำกว่า 15 ปี
2. บุคคลซึ่งในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ได้ทำงานและไม่พร้อมที่ทำงาน เนื่องจากเป็นผู้ที่
 - 2.1 ทำงานบ้าน
 - 2.2 เรียนหนังสือ
 - 2.3 ยังเด็กเกินไป (มีอายุน้อยกว่า 18 ปี หรือชราามากมีอายุเกิน 60 ปี)
 - 2.4 ไม่สามารถทำงานได้ เนื่องจากพิการทางร่างกายหรือจิตใจ หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง
 - 2.5 ไม่สมัครใจทำงาน
 - 2.6 ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ผลกำไร ส่วนแบ่ง หรือสิ่งตอบแทนอื่นๆ ให้แก่บุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกในครัวเรือนเดียวกัน
 - 2.7 ทำงานให้แก่องค์กร หรือสถาบันการกุศลต่าง ๆ โดยไม่ได้รับค่าจ้างผลกำไรส่วนแบ่ง หรือสิ่งตอบแทนอย่างใด
 - 2.8 ไม่พร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากเหตุผลอื่น

6.11 อาชีพ หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่บุคคลนั้นทำอยู่ บุคคลส่วนมากมีอาชีพเดียว สำหรับบุคคลที่ในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ ให้นับอาชีพที่มีชั่วโมงทำงานมากที่สุด ถ้าชั่วโมงทำงานแต่ละอาชีพเท่ากันให้นับอาชีพที่มีรายได้มากกว่า ถ้าชั่วโมงทำงานและรายได้ที่ได้รับจากแต่ละอาชีพเท่ากัน ให้ับอาชีพที่ผู้ตอบสัมภาษณ์พอใจมากที่สุด ถ้าผู้ตอบสัมภาษณ์ตอบไม่ได้ให้นับอาชีพที่ได้ทำมานานที่สุด การจัดจำแนกประเภทอาชีพ ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2544 ใช้ตาม International Standard Classification of Occupation, 1988 (ISCO – 88) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)

ก่อน พ.ศ. 2544 การจัดประเภทอาชีพจำแนกตามความเหมาะสมกับลักษณะอาชีพของประเทศไทย โดยอ้างอิง International Standard Classification of Occupation, 1958 (ISCO – 58)

6.12 อุตสาหกรรม หมายถึง ประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ได้ดำเนินการโดยสถานประกอบการที่บุคคลนั้นกำลังทำงานอยู่ หรือประเภทของธุรกิจ ซึ่งบุคคลนั้นได้ดำเนินการอยู่ในสัปดาห์แห่งการสำรวจ ถ้าบุคคลหนึ่งมีอาชีพมากกว่าหนึ่งอย่าง ให้บันทึกอุตสาหกรรมตามอาชีพที่บันทึกไว้ การจัดจำแนกประเภทอุตสาหกรรม ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2544 ใช้ตาม International Standard Industrial Classification, (ISIC) ฉบับ Revision 3, 1989 ขององค์การสหประชาชาติ (UN)

ก่อน พ.ศ. 2544 การจัดประเภทอุตสาหกรรมจำแนกตามความเหมาะสมกับลักษณะอุตสาหกรรมของประเทศไทย โดยอ้างอิง International Standard Industrial Classification, (ISIC) 1958

7. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลการสำรวจประกอบด้วย

1. รายงานสรุปผลการสำรวจที่สำคัญ โดยนำเสนอในภาพรวมระดับประเทศ ภาค และเขตการปกครอง
2. รายงานฉบับสมบูรณ์เป็นการนำเสนอผลของข้อมูลต่างๆ ที่เก็บรวบรวมได้ของครัวเรือนโดยละเอียดในระดับประเทศ ภาค จังหวัด และเขตการปกครอง
3. CD-ROM รายงานผลฉบับสมบูรณ์
4. การเผยแพร่สรุปผลที่สำคัญทาง Web-site ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ คือ www.nso.go.th